

Uitleg

Het vier-vijf-één systeem, is een mits het correct uitgevoerd ook een geweldige formatie om mee te werken. In mijn optiek moet een voetbalploeg verschillende tactieken kunnen hanteren, en het inzicht hebben om deze tijdens de wedstrijd zonder veel verschuivingen de omslag kunnen maken van bijvoorbeeld 4-5-1 naar 4-4-2. Deze formatie die dus bestaat uit vier verdedigers, vijf middenvelders en één aanvaller beschikt over een goede maar andere veldverdeling dan 4-3-3 of 4-4-1. Omdat er maar één aanvaller opgesteld staat, zal het meer loopvermogen van de ploeg eisen maar wel een meer stabiele verdediging en middenveld bevatten.

Deze tactiek werd in het Engelse kick and rush voetbal tamelijk in een bepaalde vorm veel gebruikt (4-4-2 en afgeleide 4-5-1). Er werd een lange bal naar voren gegeven en de twee spitsen (of 1) –meestal een grote, kopsterke spits en een kleinere snelle spits- moesten maar uitzoeken wat ze met de bal gingen doen. Het middenveld sloot vervolgens bij, en de bal kon terug gelegd worden.

De hedendaagse versie is natuurlijk veel uitgebreider en meer dan ooit te voren, steeds ingewikkelder in elkaar. Posities op het middenveld zijn belangrijker dan ooit, en de aanvaller(s) en middenveld (vooral ook de verkapte buitenspelers) dienen elkaar nagenoeg perfect aan te voelen. Op deze wijze kan deze opstelling, mits het middenveld zijn werk goed doet, resultaten te weeg brengen die je nooit van te voren had kunnen voorspellen.

Maar de 4-5-1 is zoals ik zei nogal ingewikkeld, ik zal in hier gaan bespreken welke verschillende variaties er mogelijk zijn bij deze tactiek en het weergeven op veldplaatjes met loopgrenzen. En bovendien zullen we een aantal mogelijkheden laten zien, op welke manier de 4-5-1 het beste benut wordt.

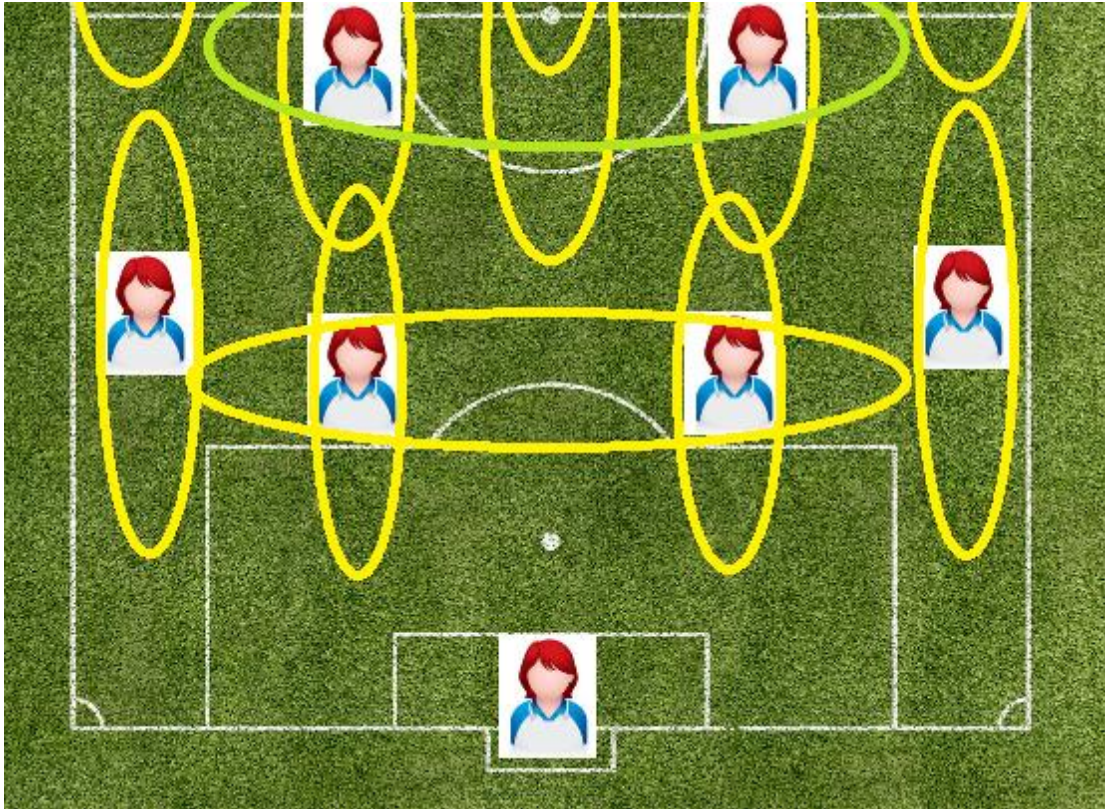
Posities verdediging

Ik zal de achterhoede van een 4-5-1 in vogelvlucht gaan doorlopen. Waarom? Dit aangezien het feit dat er eigenlijk exact dezelfde variaties zijn als in het 4-3-3 en 4-4-2 systeem, aangezien je wederom met vier verdedigers werkt.

Zoals ik dus al zei, is het mogelijk om de voorgaande besproken achterhoede variaties ook simpel in een 4-5-1 te gieten, zonder dat daar aparte inzichten voor nodig zijn.

“In mijn ogen moet de ideale achterhoede toch uit vier man bestaan, maar deze dienen zich naar elke situatie aan te kunnen passen.”

Als je over een achterhoede kunt beschikken die dit ook daadwerkelijk kan, dan zul je merken dat er een stuk minder tegentreffers geïncasseerd zal worden.

Posities middenveld

Behalve de achterhoede die goed moet staan, is ook het middenveld in deze tactiek een cruciale factor. Één pass kan het verschil maken tussen een fenomenale aanval of het terug moeten en weer aan de verdediging moeten werken. Zoals je dus begrijpt zal het middenveld ten alle tijden goed georganiseerd moeten staan en op dat moment is het dus belangrijk dat hier een overtal gecreëerd wordt.

Dit kun je doen door bijvoorbeeld een spits te laten zakken, een verdediger in te laten schuiven of als de tegenstander met drie of middenvelders speelt, zelf met vijf middenvelders te gaan spelen.

Maar hoe kun je daadwerkelijk een goed georganiseerd vijf mans middenveld bouwen, zonder de aanval uit het oog te verliezen?

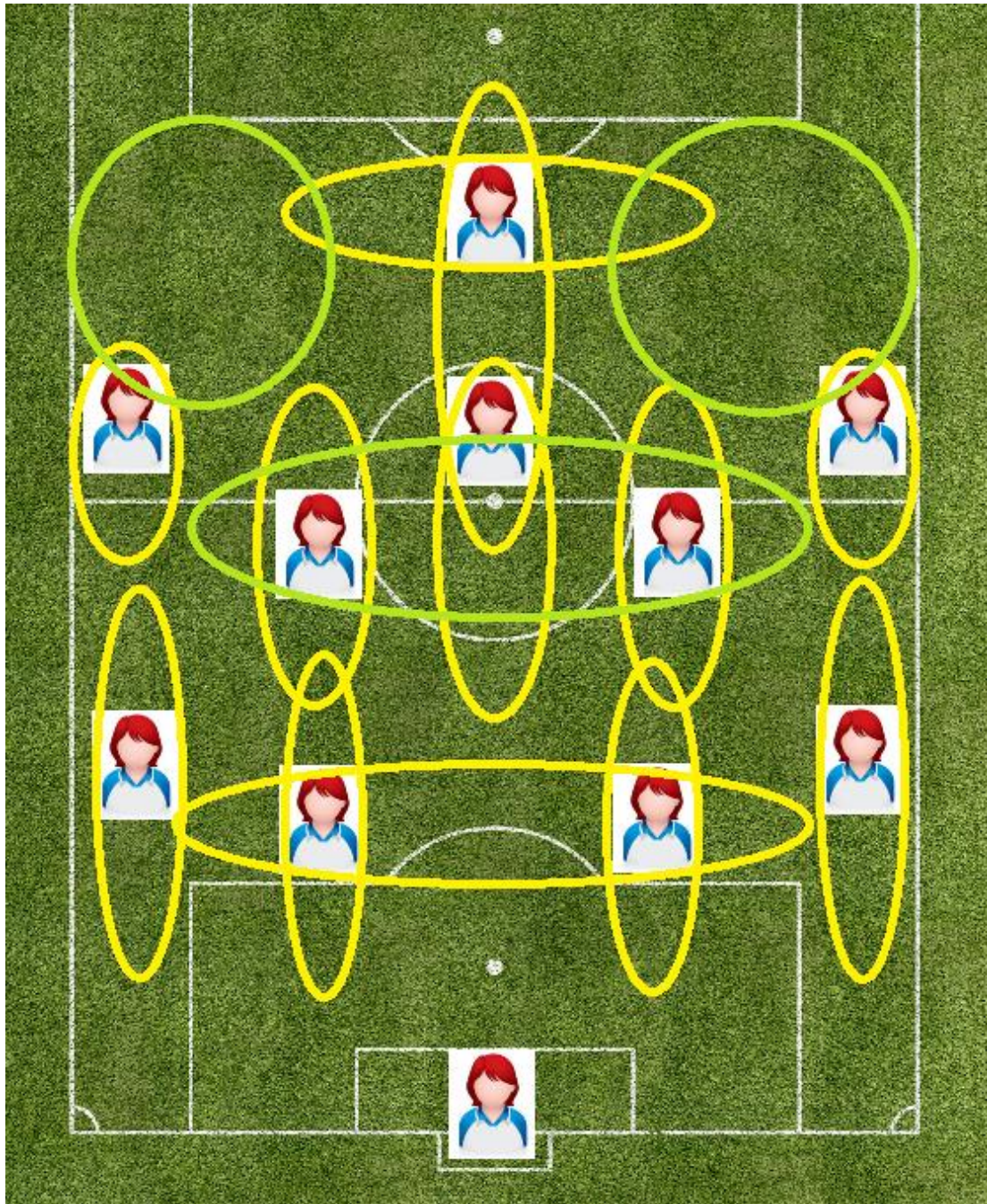
Het “platte” middenveld, je kunt er natuurlijk voor kiezen om met een zogenaamd “plat” middenveld te spelen. Dus vijf man op een rij op stellen en te zorgen dat er op die manier afhankelijk van elkaar positie gekozen wordt. Vele teams gebruiken een vier mans plat middenveld om een overtal situatie op het middenveld te kunnen realiseren. Een prachtige manier waarin continue -wederom afhankelijk van elkaar- te zorgen dat er iemand de bal komt halen en mensen aansluiten bij de aanval(verkapte buitenspelers die in het midden staan en de bal oppakken, stuk meenemen en aan de centrale spits meegeven).

Echter heeft het als nadeel dat er afhankelijk van elkaar gespeeld moet worden en dat er op die

manier dus ook vele nadelen aanvast kleven. Het is namelijk zo, dat als de communicatie even weg valt er een groot slapend gat ontstaat waarin de tegenstander zich zelf vrij aan kan bieden en zo in alle tijd en ruimte de bal aan kan nemen en door kan spelen. Dit is natuurlijk niet de bedoeling en daarom ben ik er sowieso al nooit voorstander van om met welke manier dan ook, met platte linies te spelen.

Het is in mijn ogen namelijk van cruciaal belang om zoveel mogelijk verschillende linies te organiseren. Ik hoor je nu denken : “Maar er bestaan toch maar drie linies, de verdediging, het middenveld en de aanvallers?” Als je het zo bekijkt bestaan er inderdaad ook maar drie linies. Maar ik heb het over positionele linies. Deze kun je creëren door bepaalde spelers een rol te geven, en deze “tussen de linies” te laten voetballen.

Daarom ben ik bijvoorbeeld voorstander van de ruit op het middenveld. Op deze manier creëer je binnen het middenveld zelf al drie verschillende linies. Het voordeel hiervan is dus dat je over drie spelers beschikt die tussen de linies zullen gaan spelen. En op deze manier dus veel vrije ruimte zal gaan krijgen. De vooruitlopende mid-mid moet net zo makkelijk weer verdedigende middenvelder worden als nodig.

Maar ook hieraan kleven uiteraard verschillende nadelen. In mijn ogen de grootste en belangrijkste nadeel, is het gat tussen de verdediging en aanvallende middenvelder. Deze dienen wel dicht bij elkaar te spelen, maar niet té dicht natuurlijk aangezien je dan weer bijna met een “plat” middenveld speelt. Behalve dat het niet de bedoeling is, zorgt het er namelijk ook weer voor dat het middenveld in plaats van drie weer bijna één lijn wordt.

Op deze manier werk je jezelf tegen, en zul je nooit een extra lijn overhouden. Het is natuurlijk wel op te lossen dat dit slapende gat minder wordt, maar dan krijg je weer het feit, dat de links en

rechtshalf meer naar binnen moeten gaan spelen. Deze wijze wordt ook veel gebruikt, maar het zorgt er natuurlijk wel voor, dat je over de flanken weer nauwelijks gevaarlijk bent. Het voordeel van de 4-5-1 is dat de twee verkapte buitenspelers als extra verdedigende steunpilaar zorgen, waardoor de oorspronkelijke links en rechtshalf een extra backup hebben en daarmee wordt het middenveld echt sterk.

Waar ik echter wel een voorstander van ben, is het spelen met twee controleurs in een vijf mans middenveld met verkapte buitenspelers aan de flanken. Aan de zijkant natuurlijk levensgevaarlijk helemaal mocht je in de voorhoede een kopsterke spits staan. Er zullen veel voorzetten gaan komen en bovendien een vlot lopend combinatie spel aangezien iedereen weet wat elkaars rol binnen de formatie is.

Nadeel hiervan is natuurlijk weer dat er een stuk minder aansluiting uit het centrale middenveld mogelijk is, aangezien er anders in de verdediging minder mensen zijn om het daadwerkelijk goed op te kunnen lossen.

Zoals je dus al kunt merken zal een 4-5-1 formatie zoals ik al zei veel meer loopvermogen van de spelers eisen en op deze manier zullen veel gaten dicht gelopen moeten worden om te zorgen dat alles blijft lopen zoals het behoort te lopen.

Met veel pijn en moeite en misschien wel het meest belangrijke veel strijd zal er goed resultaat behaald worden aangezien je er wel veel mogelijkheden bij krijgt om op het middenveld te kunnen uitvoeren.

Ik zal niet daadwerkelijk alle verschillende formaties op het middenveld hebben besproken maar dit zijn wel de drie belangrijkste om te zorgen voor veel variatie. Als men over een ploeg beschikt die deze drie mogelijkheden tijdens één wedstrijd kan bespelen ben ik ervan overtuigd dat dit misschien wel één van de betere formaties zal zijn waarover een elftal kan beschikken. Helemaal als je ervoor kunt zorgen dat er een overwicht op het middenveld gebouwd kan worden vanuit de defensie of aanval, omdat er op die manier altijd minimaal een afspeelmogelijkheid vrij staat.

Positie aanvaller(s)s

Ook in de aanval bestaan in een 4-5-1 formatie natuurlijk verschillende mogelijkheden.

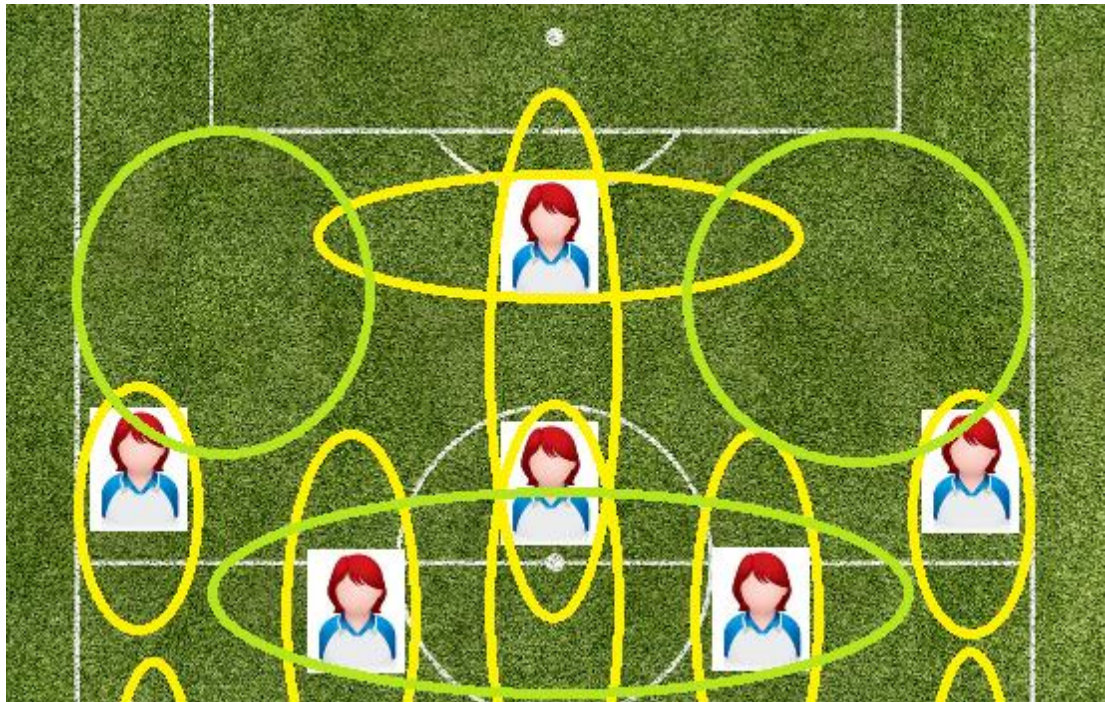
Je kunt er bijvoorbeeld voor kiezen om een snelle aanvaller op te stellen die met verschillende steekpasses gelanceerd wordt en zo vrij voor het doel gezet kan worden. Op deze manier zullen veel snelle aanvallen worden gecreëerd en vele doelpogingen zullen het gevolg zijn na een aantal fantastische en fenomenale passes. De spits kan eventueel ook weer terugpassen naar buiten bij de opkomende verkapte buitenspelers die op het midden staan en beginnen.

Het kan echter een eentonig en weinig veelzijdige manier aanvallend spel worden die na verloop van tijd makkelijk te verdedigen is.

Hoe kun je dan wel in een 4-5-1 op verschillende manieren "lethal, dodelijk" worden?

Door een centrale middenvelder te hebben die mee oprukt bij een aanval waarbij de twee overgebleven middenspelers dat gat opvullen.. Op deze manier kun je verschillende wijzen kansen creëren die vervolgens in de loop van de wedstrijd dus op een veelzijdige wijze zullen ontstaan. De

twee verkapte middenspelers rukken mee op, waardoor je een hele aparte aanval krijgt. Het is enorm lastig te verdedigen en bovendien dus ook enorm moeilijk om te bespelen.

Mijn voorkeur zou dus ten alle tijden uitgaan naar één kopsterke spits die opgesteld staat voor een slimme oprukken middenspeler. Op die manier kunnen de twee 'spitsen' dus elkaars zwaktes maskeren zodat je aanval enorm compleet lijkt door de verkapte buitenste middenspelers. Terwijl je op deze manier dus in principe de zwaktes maskeert komen de krachten van de twee enorm tot uiting omdat ze elkaar aanvullen, aangevuld nog met de verkapte buitenspelers van het midden.

Dit gaan we dus oefenen.